

Za Ured
Sveučilišna Biblioteka
 ZAGREB
 Slovenski del
 JUBILAJNA. Erjavčeva 4a

ISTRA

Nikada nisam bio nacionalan Sovjetist, niti nacionalista nisam bio — već prije nego što rekao da sam već od svoje mladosti osjetio narodnost s njekine socijalne i prirodne strane — tičešće narodnosti je za mene križen protiv Sovjeta i Sovjet. noći. — TOMAS G. MASARYK.

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULJSKE KRAJINE

NAŠA BORBA JE VRLO TEŠKA

A borbu za list, koju je pokrenuo Savez, smatramo jednom od najvažnijih. Nešto se uspjelo. Neka društva i neki povjerenici su počeli da odlično rade. Sakupili su nove pretplatnike i jedan dio stare pretplate su naplatili. Ali svaki pretplatnik za sebe mora da bude borac za našu stvar i svaki mora da znađe svoju dužnost prema listu. Radi toga smo ovom broju priložili čekovnu poloznicu pa molimo sve one pretplatnike koji još nisu namirili pretplatu da to sada učine. Oni pak koji su u redu sa pretplatom, neka sačuvaju poloznicu za kasnije.

ULAZIMO U ZADNJI TROMJESEC

Svim onim našim pretplatnicima koji ne vrše savjesno svoju dužnost upućujemo ovaj put apel s molbom da podmiru zaostalu pretplatu. Neka malo promisle i prosude stvar, pa će ubrzo uvidjeti kakvu štetu nanose time jednoj nadavse potrebnoj i korisnoj akciji. Na njih se obračamo. Točni i savjesni pretplatnici najjača su baza jednog ovakvog lista i prvi uvjet njegovog opstanka i napretka. Vremena su teška u svakom pogledu i baš zato moramo sa pojačanim članom, čvrstom odlukom i jačom povezanošću na daljnji zadatak kojemu se ne smijemo i nećemo ugnuti. Kod toga treba da se svi naši redovi pokažu na visini svijetnih svojih dužnosti. Medju tim dužnostima gotovo savim je neznatna ona o savjesnom plaćanju lista. Ali ko niti to ne izvršuje, može li se računati da je svjestan i koristan član naše emigrantske zajednice?

Takvi naši pretplatnici valjda i ne stute da time dolazi u pitanje sam opstanak lista. Hoće li i smijui li oni dopustiti da do toga dodje? Odgovor njihov sigurno je: Ne!

ZATO: EMIGRANTI VRSITE SVOJU DUŽNOST — SALJITE ZAOSTALU PRETPLATU!

Demografsko kretanje u Istri

Gazeta Ufficiale u br. 194 od 21. augusta ove godine donosi podatke o kretanju pučanstva u Istri i Puli. Iz statistike razabiremo razliku kretanja ljudstva u toku prvih šest mjeseci prošle i prvih 6 mjeseci ove godine. Koji su činioci utjecali na mijenjanje broja porodica i sl., pitanje je posebnog članka. Ograničujemo se na vjernu reprodukciju statistike.

U julu ove godine bilo je 86 vjenčanja prema 99 isto* mjeseca 1936. g. Ukupno je od januara do jula zabilježeno 1568 sklopovanih brakova prema 2079 u istom periodu 1936. Razlika: 511. u postocima pad za oko 30%. Živih rođenih u cijeloj Istri bilo je od januara do jula 3800 uz porast od 117 prema istom periodu prošle godine. U samo mjesecu julu zabilježeno je 510 porodica prema 499 u julu 1936.

Mrtvorodjenčadi: jul 1936 samo 7, u julu 1937. zabilježeno je 12. U postocima: porast za 40%. Od januara do jula 1937. bilo je 89 mrtvih rođenih, dakle za 8 više nego 1936. god.

Smrtnost: jula 1936 — 328. jula 1937 — 395: razlika — 67. Što znači porast za 16%. Od januara do jula 1936. mrtvih 2312, 1937. u istom razdoblju 2513.

Imigracija: jula 1936. iselilo se 661 osoba, jula 1937. — 648.

Emigriralo, međutim, jula 1936 — 684 osobe, jula ove god. 754 osobe. U razdoblju od januara do jula 1936. iselilo se 5460 prema 5467 ove godine.

Podaci za Pulu.
 Medju općinama od 50.000 stanovnika i više, Pula figurira slijedećim statističkim podacima:

Vjenčanja je bilo (računajući na hiljadu): 1935 — 9,9, 1936. godine 8, Pad za 2. Živih rođenih: 1935 — 18,5, 1936 — 13,9; mrtvih rođenih 1935 — 15,4, 1936 — 15,2.

U prvih 6 mjeseci 1936. sklopljeno 187 brakova, dok u istom razdoblju 1937. za 50 više. Prošle godine rođeno je 509 živih prema 463 ove godine. Dakle, broj brakova se povećao, a broj porodica u gradu pao apsolutno i relativno. Mrtvorodjenčadi bilo je 1936. samo 15 prema 25 ove godine. Mrtvih: 396 prošle godine prema 442 u 1937. (Značajno je vođenje imperalističkih ratova u razdobljima ovako poručane socijalne bijede.)

Uselilo se: 1936 — 1154 prema 1337. ove godine. Iseljenika bilo je (stajalo u razdoblju od januara do jula) 1185 prema 1227 u 1937.

Istri broj sklopljenih brakova je kroz godinu pao, u Puli (ocznatno) porastao. Broj živih rođenih u Istri je porastao, ali isto tako mrtvorodjenih i umrlih. Odnos novorodjenčadi prema umrlima — 117 : 201.

U gradu je broj brakova porastao, dok u broj porodica pao, a broj mrtvorodjenih porastao. Pada i oči razmierni lakri priliv doseljenih u Istru. Taj broj iznosi za prvu polovinu godine 1936. i 1937. — 1001 (po narodnosti: kolonizirani Talijani?)

Iz grada se je iselio više ove god. nego prošle (i to u Abesiniju, Španiju?...).

Znamo da je demografsko kretanje pučanstva odraz vremena, ekonomskih, društvenih i političkih prilika neke zemlje i države.

TRŽASKA INDUSTRIJA ZA AVTARIKIJU I OKREPITEV IMPERIJA

Važna seja pokrajinskoga sindikata u Trstu.

Trst, sept. 1937. (Agis). Pteckli teden se je vršila v Trstu generalna seja pokrajinskoga sindikata. Po običajnih odgovornih formalnosti in slavospevih duceju, je glavni govornik izjavil, da je njih organizacija srečna, ker je prispevala k ustanovitvi imperija, boditi a svojimi tovaršili, ki so delali na suhem v organiziranju najintenzivnejšega dela za pripravo vojnega materijala, kjer so se voditelji in industrialci pokazali neutrudljive, bodisi kot voditelji na trgovskih ladjah. To smatra govornik kot prvo delstvo, ki ga mora povdariti v zvezi z dogodki zadnjega leta, pozabljaja pa povedati koliko so ta podjetja, pri katerih so tako vneto delali lani, priprala čistejša v žepu. Drugo važno delstvo je ustanovitev novega industrijskega centra s postavitvijo destilacijskih in rafinerijskih naprav v Zavljah, ki da so med največjimi v Evropi. Pri tem povdarja zahtevno italijanskega gospodarstva za osamosvojitve, kar je tudi odredil duce.

OBSDOBA PODMELSKEGA ŽUPNIKA

Gorica, septembra 1937. — (Agis) Fred kratkimi je bil župnik iz Podmelca Svetil postavljen pod policijsko nadzorstvo za 2 leti.

ŽIVOTNE PRILIKE KRAPANSKIH RUDARA

Socijalna zaštita i mnogobrojne nesreće

Pula, sept. 1937. — U našem listu smo već više puta pisali o Krapanskom rudniku, a naročito u vezi sa mnogobrojnim nesrećama u posljednje vrijeme, koje sa posljednjom od 9 o. mj. već zauzimaju katastrofalna razmjere. Ovih dana smo imali prilike da razgovaramo s jednim rudarem koji je radio u tom rudniku. Po njegovom pričanju, prilike u rudniku su strašne i radni uvjeti nemogući. Radi se punom parom noć i dan i sve je kao bez glave. Na ništa se ne pazi, a najmanje na ljude koji moraju raditi pod najgorim uslovima. Plaća prvih radnika iznosi od 13.60—16.10 lira dnevno, ali uz sve odbitke ostane im za 30 dana rada oko 500 lira. Prilike su sve gore i gore, a rad sve više forsiraju. Treba imati u vidu i to, kazao nam je taj radnik, da su eljene osjetno poskočile, dok su plaće ostale iste. Uza sve ostalo, radnika špijuniraju na svakom koraku i hapšenja su na dnevnom redu. Zabijanje im je svaki slobodni međusobni saobraćaj. Većina radnika su Hrvati iz okolice, a ima i nešto Slovenaca, uz Talijane, koji su na boljim položajima i bolje plaćeni, a ima ih dosta velik broj. Kod rudnika su sagradili malo mjesto sa kućama za rudare. Kuće su sagradjene, kaže nam taj rudar, na nezdravom mjestu i izgledaju kao prava rudarska kolonija. Higijenske prilike su vrlo slabje. Vlada se čiji da zidova, a i materijal od kojega su gradjene je vrlo loš. Sagradjene su više za paradu nego za stanovanje.

Radi takovih prilika nije čudo da medju radnicima vlada nezadovoljstvo i da razni špijuni imaju dosta posla.

NACIONALISTI POSLJAJU ITALIJANSKE UJETNIKE U ITALIJO

Trst, septembra 1937. — (Agis) — Španski nacionalisti su prišli pošiljati Italijanske ujetnike, ki so se borili nasprotnem laboru u Italijo. Fred kratkimi je vlada generalna Franca poslala prva dva člana ujetnika Mussoliniju, ki sta se borila v polku »Garibaldi«.

TEORIJA IN PRAKSA

Značilen članek vatikanskega glasila.

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« je v zvezi s kongresom manjšini v Londonu v številki od 25. julija t. l. pod naslovom »Dinamismo delle minoranze« razpravljalo o manjšinskih problemih. Izvajalo je med drugim:

»Ako predčitamo poročila o zasedanju pred kratkim v Londonu zbranih manjšini, nas morda osumpiti glasovi, ki govore in obžaluje moze in zabode evropskega ravnotežja, in krivice, katerih popravitev se zahteva. Gre za nakopljeno strelivo, ki bi lahko postalo posebno nevarno onega dne, ko bi brezvestnost ali bojna povznetost zanetila prvo iskro. Po tolikih vojnah, ki so se izvojevale za uredjenje nacionalne ideje in v katerih je žrtvovalo svoje življenje toliko milijonov ljudi, da bi udeležovalni skladanje države z narodom, šteje danes Evropa še vedno 40 milijonov ljudi, ki so vključeni v države tujih narodnosti! Če prištejemo k tem še neruske narode sovjetske Rusije, raste njihovo število še posebno. Tedaj je preko 60 milijonov ljudi, ki živijo v državah, ki niso njihove nacionalne države, ki živijo pod tujo vladavino, ki so vedno pripravljene, privo priliko, ki bi se jim nudila, izkoristiti v svoj prid. Narodne manjšine nimajo v nobenem mednarodnem organizmu besede. Društvo narodov je zgrajeno na suverenih državah in ta princip je — kljub znani klavzuli pakta Društva narodov — v praksi tako zvano manjšinsko zaščito oselabel in onemogočil. Kajti suverene države nečelo dopuščati, da bi se njihove suverenosti dotaknili neki organizem, ki bi moral poslušati tudi glas manjšin. Na zadnjem kongresu v Londonu se je krtilo, da se je položaj narodnih manjšin poslabšal. Ta trditve — pa naj bo zvenela kakršnakoli — je resna. Vsekakor se mora manjšinski kongres v Londonu smatrati za novo svarilo, kot svoj poziv na evropske narode: tu stojijo deljstvo in pojavom nasproti, — ki trenutno morda veljajo kot evropski problemi druge vrste, ki pa resnično prikrivajo žal preveč aktualne nevarnosti, katere so usodnejše, kakor one, ki se zdijvajo vidno na površju podivjanega političnega življenja Evrope«.

Umrila je velika prijateljica Istre

MARIJA RUŽIČKA-STROZZI

Zagreb, 30 sept. 1937. — U Zagrebu je umrila Marija Ružička-Strozz, prvakinja hrvatske dramske umjetnosti, u dobi od 77 godina. Marija Ružička-Strozz je volila Istru i radila je za Istru. To je lijepo istakao i A. Freudenreich nad njezinim grobom istaknuvši da je sokolila i podizala »siroticu Istru«.

Radija je u Istri — nastupala je u Puli, Pazinu, Voloskom itd. U Istru je donosila hrvatsku umjetnost i sa improviziranih kazališnih dasaka podbala je vjeru istarskog čovjeka. A nastupala je besplatno, jer je sav prihod ustupala »Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru«. Ona o tome piše 1907 svojoj prijateljici Boženi Fričovoj u Prag:

»Pitaš me, što znače imena »Ciril i Metoda«. To je društvo koje priređuje po Istri dobrotvorne predstave, a ukratko ću ti prikazati svrhu svojih gostovanja. Istra i Dalmacija svojim hrvatskim jezicima bore se protiv Talijana i t. zv. Talijanasa. U Zadru, Splitu, Trstu sam ja sa svojim društvom izrekla prvu hrvatsku riječ. Zbog uspjeha gostovanja svoju me posuda od mlja »dobra prijateljica istarskih sirotca«, a ja ljubim tako siroticu Istru«.

I »dobra prijateljica istarskih sirotca« je zaista ljubila »siroticu Istru«. Istra nije to zaboravila i neće zaboraviti.

Istra se danas klanja uspomeni Marije Ružičke-Strozzi. »Dobro prijateljici Istre« će zahvalni Istrani zahvaljivati i preko groba za riječi ljubavi i hrabrenja i uvijek će nositi u srcu njezin nio lik i njezine riječi nade i vjere.

SIROTTI SPET STRAŠI...

Trst, septembra 1937. — (Agis) — Sirotlijevo ime je še dobro v spominu našim čitateljem izza časov, ko je bil odstavljen zadnji naš goriški nadškof dr. Sedej, ki pa je s prihodom današnjega nadškofa Margottije spet prišel z dnevnega reda. Pred dnevi je bil prestavljen iz malega semenišča v Kopru mgr. Fornasaro, ki je načeloval zavodu kot rektor, in bil imenovan za knjigovodvo v tržaški škofijski pisarni. Ker se je istočasno pojavil v Trstu Sirotli, so se začele razširati govorice, da bo spet imenovan za rektorja malega semenišča v Kopru, v katerem se na notranji gimnaziji pripravlja za duhovni poklic narraščaj tržaške in porečke škofije.

PREISKAVE V VIPAVSKI DOLINI

Gorica, sept. 1937. Med 8 in 10 avgustom so oddeli policije, orožnikov in milice po noči obkolile vse vase od Crnič do Kamenj v Vipavski dolini. Na vse zgodaj zjutraj, se preden se je zdanilo, so se pričele hitne preiskave in sicer kar v 40 hišah nanekrat. Preiskovali so vse kotičke. Preiskava je dobivala silno razburljivo. Naši niso ničesar razen kakega zarjavlega bajoneta ali podobnega. Se nekaj dni po preiskavi so patrolje miličnikov nadzorovale vse ceste, ki peljejo v te vase. Kaj je bilo vzrok te velikopotezne preiskave ni znano

DOGODEK OD MEJI

Logatec, septembra 1937. (Agis). — Ob nekem obmejnem cestnem prelazu sta se pred kratkim sestali dve sorodnici, ki se nista videli že deli časa. Ona, ki je prišla z onstran meje se je zglasila pri službovačem Italijanskem stražniku v stražnici in prosila za dovoljenje, da bi smela govoriti s sorodnico, ki je stala postran. Stražnik je za sestanke odklonil, nato pa dovolil petminutni razgovor pod pogolem, da bosta sorodnici govorili le v Italijanskem jeziku. Stal je poleg njih z uto ruker in skrbno pazil na to, da sta se razgovorjali samo v sredi razgovora poslušali.

Urbanac - Urbani in slovenščina

»Il Piccolo della Sera« z dne 26. augusta je prinisel daljši članek Urbanca — Urbanija o F. S. Finžgurju in K. Mekšu pod naslovom »Dve sirotlici slovenski amice deli Italije«. Članek vsebuje življenjsko pisateljstvo in obravnava ne kratko njihova dela ter ustvarjanje pri kakšnem njihovom delu, ki se ozira na Italijo. — Zopet neke je pri tem neprijetno dirnilo, ko smo videli, da so naša lastna imena precej spočena in napredna v eni dan, kakor da bi bile od pisco. Ki pravni ne obvlada slovenščine. Seveda je pri tem umerno, da manjkajo črke ž, š, s. Toda v čemu in enostavno transkripciji bi bilo lahko izraz-bolj doveden. Prepisati smo se izmenoma od katerega izmed naših kar smešna: Bostan, Barilo, Dosloutca, Brantica, Antonio Asker, Divji lovc, Preseren, Slovenski Gorice, Slovenjgradec, Ljubljanski Slov. Ali nra ni mogoče prepisati slovenskih imen? (Agis).

NAŠA EMIGRACIJA

Ispravak S. K. »Istrac« u Novom Sadu

Novi Sad, sept. 1937. U broju 37 lista »Istrac«, u ovoj rubrici objavljen je članak iz pera novosadskog saradnika lista »Istrac«, kojim se napada Kuglaški klub »Istrac« u Novom Sadu zbog sudjelovanja u prosvetnom kuglaškim utakmicama 5 i 6 septembra o. p., koje su ih dana održane u Novom Sadu za prenosno Kuglaškog Saveza Kraljevine Jugoslavije.

U broju 37 lista »Istrac« taj isti saradnik, povodom napred spomenulog članka, daje objašnjenje o tome, da se onaj članak ne odnosi na Kuglaški S. K. »Istrac« već na proslavu Nogometnoj S. K. »Istrac«, koja je tik dana održana u Novom Sadu.

Naš nogometni S. K. »Istrac« je ostao odužao svoju stvarnu proslavu 5 i 6 septembra o. p. iz razloga što je baš za te dane dobio termine od Novosadskog nogometnog saveza, kada su određene sve kvalifikacione utakmice.

Proslava je održana uz sudjelovanje 1 razrednih klubova i to: S. K. »Sloga« iz Bačke Palanke, »Jugoslavija«, BASK iz Beograda, »Naka« i »Vojvodina« iz Novog Sada i drugorazredni klubovi: »Trgovackia« i »Tekstilni radnici« iz Novog Sada.

S. K. »Istrac« je svojoj proslavi, 5 septembra, odigrao je nogometnu utakmicu protiv 1 razrednog S. K. »Sloga« uz rezultatom 4:2 za »Istrac«, a u veter. kompaktin, učestvovali su nogometnim utakmicama stranih sportskih klubova, koji se u utakmicama posredili u čast i korist proslave našeg S. K. »Istrac«, no bez učesća našeg kluba, jer za pravo, naša proslava obavljena je 5 septembra, a ne 6 septembra kako se to u listu iznosi.

Dakle tvrdnja saradnika, da je naš klub igrao i 6 septembra neistinita je.

Ujedno izjavljujemo, a to je važno istina, da u našem S. K. »Istrac« imamo samo jednog jedinog igrača iskrvina. Emigranti i to samo nekolicina, zastupljeni su u upravi te naše sportske sekcije, dočim svi ostali igrači i članovi uprave su odošnji građani.

Ovoliko opravdanja našeg radi na članke saradnika lista »Istrac« iz Novog Sada.

A. M.

Drugog dana, 6 septembra naš klub »Istrac« nije igrao, baš zbog toga, što je taj dan posvećen bazovickim »Istracima«. Toga dana prije podne naše članstvo i delegati klubova uzeli su učesća na vojnojke smoti i srećanoj sjednici Novosadskog sokolskog društva, koja je priredjena u Spomen-domu Kralja Aleksandra i Ujedinjenju, a zatim šestilicu kod zamjenjica banu Dunavske banovine Fostije podne. Članovi naše društva »Istrac« i njegovih sekcija, prisustvovali su nogometnim utakmicama stranih sportskih klubova, koji se u utakmicama posredili u čast i korist proslave našeg S. K. »Istrac«, no bez učesća našeg kluba, jer za pravo, naša proslava obavljena je 5 septembra, a ne 6 septembra kako se to u listu iznosi.

Dakle tvrdnja saradnika, da je naš klub igrao i 6 septembra neistinita je.

Ujedno izjavljujemo, a to je važno istina, da u našem S. K. »Istrac« imamo samo jednog jedinog igrača iskrvina. Emigranti i to samo nekolicina, zastupljeni su u upravi te naše sportske sekcije, dočim svi ostali igrači i članovi uprave su odošnji građani.

Ovoliko opravdanja našeg radi na članke saradnika lista »Istrac« iz Novog Sada.

A. M.

Pomerski „Dopolavoro“ i pomerski putovi

Pula, septembra 1937. Nijesmo bili pogrešili, ili da se bolje izrazimo, pogodili smo biti, da će osmulkom »dopolavoro« u Pomeru iz sebičnih razloga nastati svadja. Dvije porodice: »Matesinova« i »Coltina«, natjecale su se koje će pokazati boljin patriotizam. Slav Coltina je doo svoju kćer besplatno za »dopolavoro«, a kavaljer Matesinova Emila doo je diti svoje kćer za fajšio. Dva tekna gledali su, koji će više izabrlivati Pomeru. Svakako pod krinkom cahnijh patriota.

Slav Coltina, mislio je da kao vrijedni patriota može raditi što ga je volja, pa se usudijo univirati poati, od centralo mijlela u Puli i postavljati svoje krvice, jer je tako iz posidja centralo mijleka uzimao pravo mlijeko i nedoknadljivo vodoni. On je opskrbljivao mlijekom koloniju balila na Sloju u Puli. Ušk se mu u travu i kaniiti su ga na 15 mjeseci zatvoru i 10.000 lira globe. Ustajali su mu i kaniiti kaznaku.

Ponaz za »Coltina« u pohjeda za »Matesinova«. I tim porazom uticjen je dopolavoro kod Coltina, a preuzen je biti u Hrvatunau kuću, par metara daleko od fajšio i Matesinova »ostavice« Tako će Matesinovi moći prodavati vika vina dopolavorista, jer dopolavoro u Pomeru nije kulturna ustanova, već leglo pijanica i slinijh stvari. Tu velikju pijanaku ustanovu blagosloviti će u nedjelju naš krevi »prijetelji« Pop Franjo.

Pod vodstvom Matesinovaog kavaljera Erminja rade se velike pripreme za nedjelju. Popravljaju se putovi i to samo u »salu«, a na »prhu« ništa. Pomeru rade besplatno, a valjda će pomerski kavaljer inkasirati novac za seba kavaljer hoću da bude sve u redu oko dopolavora, fajšio, a ponajviše oko njegova kuće. On hoće da gazt po teradme drugu, kao što je u pastu njegovoj po glatniku u salitu. Uze su to je u »salu« bilo uvijek blata i vode. Prava je inačica onaj Prematurac pok. Martin Stipi, stric veleasnoga Pavita, kad je bio »ispitno« pomercima.

Heale so pomerske dvojice, Da će njima selo saliti. Druga sela da će tako stati: Doleiti će voda iz Vedrone, Zapilvat će ona laude dobiti, Doleiti će im iz prda slanine, Neka za to i pomerski kavaljer pazi, da ga jednoga lijepoga dana nekuda ne odnese voda.

„OBZOR“ O KNJIZI JOSE DEFRANČESKOGA

Zagrebački »Obzore« od 30 o. mj. donosi u feljtonu: Knjiga »C. i K. ratni logorci«, koja je nedavno izašla u Osijeku, obradjuje zanimljivo, ali široj hrvatskoj javnosti vjerojatno malo poznato poglavje: evakuaciju gradskog i seoskog stanovništva južne Istre kroz pune tri ratne godine. U maju 1915 (par dana prije ulaska Italije u rat) moralo je nekoliko desetaka tisuća naroda iz Pule i svih okolnih sela — bile su to vedim ženi stari i djeca — jer su mladići i muđevi nosili već pušku ili su bili zadržani u puljskom ratnom arsenalu — napustiti svoje domove, da se u njih vrate tek u proljeće 1918, kad je bilo jasno da tom izloženom kraju ne prijeti više nikakva opasnost. Te tri godine teškog života, koje su ratni bjegunci proživjeli djelomično u Madžarskoj, zatim u gmündskom logoru, a najvećim dijelom u selima Donje Austrije, Češke i Moravske, prikazuje Defrančeski u obliku uspomena, jer je i sam — kao malo djetle — prošao sve nevolje života ratnog bjegunca. Pri tom se mladi autor koristio ne samo svojim osobnim uspomena, nego mu je dobro došlo i memoriranje nekih njemu najbližih starijih bjegunaca, koji su se u njih vratile i širem krugu bjegunaca inače nepoznate podatke u knjizi »Gmünd« ukraljskog pisca Vasilja Makovskog.

Defrančeski se međutim ne ograničuje samo na to, da prikaže evakuaciju i život u prisilnom izgnanstvu, nego nastoji da čitatelja upozna sa svojim krajem, s ljudima i njihovim životom. Osobito nastoji da očita atmosferu u prvim danima rata, kao i kasnije kad nas vodi kroz madžarska sela, gmündski logor i druga boravišta bjegunaca u Donjoj Austriji, Češkoj i Moravskoj. Zbog toga čemo u knjizi, koja je napisana u lakom pripovjedačkom tonu. (Defrančeski je novinar) naći opisa s historijskim reminiscencijama, kao i geografskim i statističkim i gospodarskim objašnjenjima. Autor se rado služi dialogom, koji je kadkada neprirodan i patetičan, ali na momente daje maha i svojoj fantaziji i imaginaciji, pa mu na mjestima uspijeva izazvati kod čitaoca i dublje književne emocije.

Usporedo sa životom bjegunaca, Defrančeski prikazuje i život onih, koji su ostali kod kuće u gradu i okolici. To su najvećim dijelom samo vojnici mornari i arsenalski radnici. Ovi posljednji u

najjužoj su vezi sa svojim obiteljima u evakuaciji, pa se život i jednili i drugih i ne da prikazati odijeljeno. Ti su radnici ne samo hranitelji svojih žena i djece, nego i ona živa veza, koja spaja bjegunce s njihovim domom i koja kod njih diže vjeru u povratak.

U ovom brogodšnjem izgnanstvu doživjeli su bjegunci razne nevolje, koje nije teško zamisliti, ako se sjetimo da je to bilo ratno doba, da je pretežiti dio bjegunaca bio bez potrebnih sredstava (pitanje redovitih novčaninih podpora bilo je tek kasnije uređeno), da se radilo isključivo o ženama, djecl i starijima u tudjoj sredini čiji jezik nisu poznavali. Položaj u Madžarskoj bio je općenito težak, ali u usporedbi sa stanjem u barakama u Gmündu, bio je ipak kakav-takav. U Gmündu je položaj bio naprosto nepodnošljiv. Dotadnjim nevoljama pridružila se zima, hrana je bila očajno slaba, a k tome se pojavila i bolest, koja je upravo kosila živote male djece i neopornih staraca. Sigurno nema malo redovnih obitelji, koja ovdje nije ostavila po jednog ili više svojih članova. Po Gmündu i njegovim logorima nazvao je autor svoju knjigu, čije su najpotresnije stranice posvećene upravom tom gradu na austrijskoj granici prema današnjoj Čehoslovačkoj.

U Gmündu je bilo bjegunaca različitih austrijskih narodnosti: bilo je Talijana, Slovenca, Hrvata, Ukrajinca. Ovim je taj grad sigurno ostao u najkrvavijoj uspomeni, jer su u njemu naludje boravili. Hrvati su ostali u tim barakama samo nekoliko mjeseci, ali to je bilo dovoljno da još i danas s grozom pomišljaju na proživljene nevolje. Daljnje dvije godine boravili su u bjeguncima u Donjoj Austriji. Taj je dio ispravno u knjizi kraći od prijašnjih poglavlja, a isto tako su u zbljenom pregledu kad događaji od proljeća 1918, kad su se bjegunci vratili svojim kućama, do konca mjeseca listopada, kad je buknuo prevrat, koji je imao osobiti odjek upravo u Puli kao središtu ratne mornarice bivše monarhije.

Knjiga »C. i K. ratni logorci« rezultat je ozbiljnih piševih nastojanja i ambicija, da pruži knjigu, koja će imati dokumentarnu vrijednost, a koja će moći zainteresirati širi krug čitateljske publike. Tek je šteta da su se podkrale tonike jezicne i tiskarske pogreške, pa i neke pogreške se imenima historijskih osoba, koja se spominju u knjizi.

MALE VESTI

- Misijskar Žužek Alojz, rojen 10. maja 1865 na Plamini pri Vipavi, je te dneve obhajal zlato mašo. Čestitamo.
- Komen. — Ludovik Rebula, star 26 let, je bil obsojen na 6 mjesecev zatpora pgojono, ker se ni javil zdravilski komisari na pregled v svrho potrditve za vojaštvo.
- Mussolini je s posebnim ukazom odredil prehod organizacije »Ballile« v neposredno zvezo s stranko. Od začetka XVI. leta dalje se bo imenovala organizacija »Gloventio Italiana del Litore« in se bo sestavljala iz organizacij: »Sinovi volkulje, Ballia, Avangardisti, Mladi fašisti, Hčere volkulje, Mladini Italijank, in mladih fašistk. S i okt. bo do pokrajinskih in obinskih predsednikov ten organizacij vstopilji v federalne in kraljevine direktorije fašističnih bojovnikov. Z novo združitvijo vseh fašističnih organizacij in mladine bo izvršena absolutna povezanost, kar se bo pokazalo tudl kmalu v notranjih akcijah.
- V Absenlji je umrl na tropljni bolezni Just Okretič iz Trsta. Podjetje, pri katerem je bil nastavljen, ga je poslalo kod šoferja v Vzhodno Afriko, kjer si je po par mesecih nakopal bolezni in umrl.
- Tečaj za voditelje ljudskih knjižnic se bo vršil letos po nalogu ministra za ljudsko prosveto v Gorici. Tečaj bo obstojal iz 20 predavanj in več praktičnih vaj. Ob otvoritvi tečaja, ki bo 4. oktobra, bo govoril šolski skrbnik za goriško pokrajino Borzellino o ljudskih knjižnicah s posebnim ozrom na obmejne dežele.
- S posebnim dekretom je določeno, da veljajo v novem šolskem letu za 4 razred osnovne šole poglavja iz lanske knjige, ki govore o literaturi, o raznem ter poglavje o vzgoji in etiki.
- Časopisje poroča, da je odptoval Badoglio bil posebno potovanje v Španijo. Njegova naloga je, da preštudira položaj fašistične armade in ukrene; kar je potrebno za zmago nacionalnega orožja. Po poročilih je po njegovem mnenju potrebno za popolno zmago nacionalistov še 150.000 mož. Druga razlaga njegovega potovanja v Španijo pa je v zvezi z njegovim imenovanjem za predsednika sveta za preiskovanja.
- 23. septembra so prišle v Italijo proslave 2.000-letnice rimskega imperatorja Avgusta. Ob tej priliki je bila otvorjena posebna razstava fašistične revolucije v Rimu, a vsa država je praznovala praznik ob razobeznih stavah.

KONVENCIJA Z ITALIJO

Eden naročnik nam piše: Leta 1929. je sklenila naša država konvencijo z Italijo radi bolniških blagajin, se danes pa ni sklenjena konvencija o zvezi pokojniških zavodov. S tem so nekteri zasebni uradniki in njih žene hudo prizadeti. Samo en priatelj iz tujine zamenja uradnik je bil zavarovan pri Pokojniškem zavodu v Ljubljani 59 mesecev. Ako bi bila trajala doba zavarovanja 60 mesecev, bi imela vdova z dvema neprekisljenima otrokoma pravico do pokojnine. Dotični zasebni uradnik je pa bil pred vlogo zavarovan v Trstu pri zavodu »Instituto pensionari in sicer kakih 30 mesecev. Če bi obstojala konvencija z Italijo bi se morala tudi doba tržarskega zavarovanja, ki je danje upoštevati in vdova bi imela pravico do pokojnine. Kakor silimo, je Čehoslovaška za davno sklenila tako konvencijo, tuudi za nas bi bil sedaj ugoden čas. Prosimo merodajne faktorje, posebno naše poslanice, naj bi posvetili temu vprašanju vso svojo pozornost in zastavili vse moči, da se ta najno potrebna konvencija čimprej sklene in s tem reši mnogo rodbin morečih skrbi za obstanek.

— V Argentini je 26. avgusta t. l. podlegel sušici naš rojak Josip Komel, doma iz Gorice, za njim žalujete žena in hčerca, ki sta pred tremi leti odptoval domov. Naj počiva v miru, žalujomci naše sožaljci — (Agis)

— Gorica. — Štiriletna Josipina Mervič je tako nesrečno padla pod avto, da so jo morali prenesti v bolnico v zelo težkem stanju.

— V Dessiju je nenadoma umrl gen. Carini. Mussolini je izjavil vdovi, koje sožalje, v katerem je povdaril med drugo, da je bil pokojni gvest fašist do zadnjega in vdm sluga režima.

— Pileolce z veseljem javlja, da se je podrla streha v paviljonu Društva Narodov na pariški razstavi, ker se je nabrlo na njej preveč vode, ki je streha ni mogla vzdržati. Z veseljem dostavlja, da se je s streho pomolila tudi zastava Društva narodov.

— Fašistični direktorji, ki je zborovali v Rimu pod predsedvom Staraceja je najprej poslal tovariški pozdrav legionarjem — prostovoljcem v Španiji.

— Iz Vodica su morali otići u Španiju kao »dobrovoljci« braća Anton i Rikard Ribarić, jer su se općin rekli malici, da će leti doći u Bolnaru od 50 lira mjesečno, ako oti snovi ne odu.

— V Aldovčini so aretirali Marlo Picek, staro 40 let, zaradi žaljevi, ki jih je izrekla proti občinskemu tajniku Lovrencu Taroziju.

Rekordi komisarija Bicchija v Tolminu

Tolmin, sept. 1937. — Stevilnim rekordom ameriške vrste se lahko približa tudi Bicchijev bivanje na Tolminskem. Zamenjavanje laiskega uradništva na Primorskem je bolj na dvuzmen redu nego v starih pokrajini. Izjeme so te redke, a izjema maš izjemami je Bicchio: S kakimiti »zalogami je »cavalierie« dosegal takien rekord? Znan je kot velik nasprotnik slovenske življa, kar je tudi v resnici, a to je našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zaprizenec, ki resnično mrzijo slovensko ljudstvo in delajo za italijanstvo, a nikče ni dosegel rekorda, ki ga je dosegel Bicchio. Morda je dober fašisti? Enako kot je nasprotnik ljudstva. Vsi oni, ki ga poznajo, pravijo: »Bicchio je madek«. To pove vse in odkrije uo mudrost, a katero je komisar dosegel svoj rekord.

Tolminsko je za Bicchija pravi Eldorado. V njegov delokrog spada približno vse bivše tolminsko glavarstvo. Na meji tega delokroga je postati gosti plot, da ne priče nič skoci in preko njega. Kad je veda, našim ljudstvom nepoznano. Kad je veda, našim ljudstvom bilo tu je se našlo hujših zapr

ZAHVALA ČEHOSLOVAČKOG POSLANIKA U BEOGRADU

Od čehoslovačkog poslanstva primamo: U danima zalosti i tuge čehoslovačkog naroda, iskazali su svi slojevi jugoslovačkog naroda svoje saučestje nad gubitkom...

MROSLAV ANŽLOVAR OSEMADESETLETNIK

Miroslav Anžlovar se je rodio u St. Vidu pri Sčitni. Po ljudski goji je napravio 4 gimnazijske razrede u Ljubljani, pripremao je na Proseku, nakar je stoptil na drž. učiteljske u Kopru. Bil je izredno nadarjen i vedno odličan dijak. Leta 1879 je položio z odličnim uspehom...

'L'EUROPA ORIENTALE' O ANTI DUKIČU

Povodom književne 50-godišnjice Ante Dukića objavio je Oscar Randi u posljednjem dvobroju 'VII-VIII' revije 'L'Europa Orientale' bilješku, u kojoj govori o oplim priznanjem o književnom djela jubilarca.

KRSTINA PREDSTAVA 'VINIČARJEV' Ljubljana, 9. septembra 1937. (Agis) Krstina predstava drame 'Vinčarjevi', ki je delo našega rojaka in znanega pisatelja J. P. Barjane, bo v ljubljanski drami v torek 28. t. m. Delo je izvirna slovenska drama in je vzbudila med dramskim obiskovalci pozornost, pa tudi med ljubljansko gledališko kritiko.

POVJESNE RASPRAVE PROF. ZICA

Ved smo više puta registrirali razne rasprave iz kulturne povijesti Istre od prof. Nikole Zica objavljene u revijama i feljtonima dnevnih listova. U posljednje vrijeme je opet prof. Zic objavio odužu raspravu 'Ro v in Istra' u reviji 'L'Europa Orientale' u brojevnim toga lista od 27, 28 i 29 prošlog mjeseca objavio je raspravu pod naslovom 'Posljednji austrougarski car prema Italiji i Jadranskom pitanju'.

ISTRA SE MIJENJA

3. BARBAN I BRBANŠTINA

Sve se preokrenulo. Prije je sa udaljavanjem od Labina prema Puli rastao promet, blagostanje, civilizacija. I sad je donekle tako. Od Labina i na drugoj strani Raše oko Barbana pa dalje, prema Puli sve je zemlja bolja i bolja, na Krništini, u Mrčani, na Vodnjanski, u Valturi zemlja zasvim dobra. I tamo gdje je zemlja dobra i ima, je dosta, ostaje zemlja još uvijek osnova egzistencije, ako je njezin značaj ekonomski i društveno sve manji. Samo je nekad privlačila Pula i promet i ljude, sad je tu Labin, Krapan i Vines.

Tu, od Raše do Isušenog Čepića i tamo do Kršana postoje danas neke mogućnosti razvoja u jednom drugom pravcu, nego oko Labina. Na Labinštinu razvijat će se rudništvo, možda će blizina uglja na obim obalima raskog zaliva izazvati stvaranje i drugih industrija. Na svaki način aglomeracija stanovništva oko Labina ulicat će u pravcu razvoja industrije za prehranu. Labinški pekari već sada sjažno rade. Zgrbene žene prenose na plućima mjesto bremena drva bremena kruha iz Labina u rudarska naselja, osobito na Vines i na Stalje. Potrošači — radnici sa rudnika stvarat će osnovu i za razvoj intenzivnih...

NAŠA KULTURNA KRONIKA

NAJNOVIJI ROMAN VIKTORA CARA EMINA

Zagrebačke 'Novosti' donose da je ovih dana naš odlični pisac Viktor Car Emina završio svoj roman 'Presječni puti' na kojemu je radio pune dvije godine. Glavni likovi su: Kisa Petar Kružić, Pisac voli svog junaka, inače malog plućića i beskućnika, koji je u djetinstvu morao da bježi pred turskom najezdom i da ostavi svoje roditelje ognjište. Uznosi u romanu i divi se njegovoj bezgraničnoj ljubavi k onom kliskom kamenu, divi se i njegovoj upornosti, samoprijeti goru i krajnoj poštovanosti, kojom brani onaj svoj kameni ideal. Kružić je od 1577 do svoje herojske smrti boravio sa svojim porodičom onkraj Učke, u Kaštelu Lipoglavu, što mu ga je dao u zakup kralj Ferdinand i tako je kliski junak i Istru povezo sa svojom besmrtnom slavom.

NIJE MOGAO DOBITI NAGRADU ZA TO ŠTO NIJE PROMIJENIO PREZIME

Rijeka, septembra 1937. (Sag). Na Rijeci se je vjenčao jedan naš domaći riječanin (Puhar Franjo). Budući da svaki vjenčani par ima pravo na nagradu od 500 lira uputio se i on u fašističku organizaciju i tražio pripadajuću nagradu. Bile su izvršene već sve formalnosti za isplatu, da mu ime nije talijanskog porijekla, te mu kaže, da mora prije promijeniti ime. Puhar nije htio promijeniti prezime i ostao je bez nagrade.

Riječko brodogradilište bit će prenečeno u Veneciju

Rijeka, septembra 1937. (Sag) Poznato je da je odmah po dolasku Talijana u Istru prenesen puljski Arsenal u Veneciju. Šme je bila pogodena ne samo Pula, nego i čitava južna Istra. Ovih dana saznajemo, da će istu sudbinu doživjeti i riječko brodogradilište i to odmah po završetku jedne torpiljake, koja je sada u izgradnji. Time će Rijeka dobiti još jedan ekonomski udarac.

PROMET TRŽASKE LUKE

Trst, septembra 1937. (Agis) — Ključ vsem upom, s katerimi so se vedno tolažili tržaški fašistički gospodarski in drugi krogi je promet v tržaški luki še vedno v nazadovanju. Pogodbe, ki jih je Italija vodila z Avstriljo in ki so imele namen usmeriti večino avstriljskoga uvoza in izvoza skori tržaško pristanište, niso očitvidno imele nobenoga pozitivnega uspeha. Ravno te dneve so vodili zastopniki avstriljskega in italijanskega trgovskega ministarstva ponovne dogovore o pospešitvi avstriljskega prometa čez tržaško luko.

PREDAVANJE I. GRAHORA V 'TABORU'

V društvu 'Tabor' v Ljubljani je 23. t. m. predaval naš rojak Ivo Grahor o 'Organizaciji duhovnega sveta in kulture'. — (Agis)

RIJEČKI NAČELNIK PODNIO JE OSTAVKU

Rijeka, septembra 1937. (Sag). Između našeg načelnika Colussi-a i mladog fašiste Bianchi-a dogodio se incident u kojem je načelnik grubo vredjao Bianchi-a, te je konačno stvar imala svršetak pred riječkim sudom. Načelnik je osuđen po tužbi Bianchi-a na 5000 lira grobe bezuslovno i tri mjeseca zatvora uslovno na tri godine.

Colussi se je istakao kao veliki protivnik našeg stanovništva, te su njegovom zaslugom mnogima oduzete obrtne dozvole a naročito za gostione a isto dobnu se i kao veliki protektor svojih najbližih prijatelja. Za vrijeme njegovog četiri godišnjeg načelnikovanja privredno stanje se u mnogome pogoršalo. Novi načelnik nije još postavljen, ali se spominje da će biti postavljen Eneo Petrhini, sada u Opuzi.

Povodom gornjeg događaja bio je prisiljen da podnese ostavku.

Zasjedba Santandera se je praznovala po vjeh Juljski Krajini. Raz sedevje fašev go visele zastave in tudi vsi javni lokali na deželi so morali razobesiti zastave, ne da bi sploh videli, zakaj gre ali pa da bi jim kdo rekli, čemu pozet tako nacionalno slavje. Sicer pa so se ljudje temu že privadili in ničje sploh niti ne vprašuje po vzroku.

Radi tega bez mejo je bil naznanjen gorškima sodišču Viktor Zović, rojen v Glačanu pri Puli, doma pa u Gorici. Pred letom dil se je vrnil iz konfinacije, kjer je prebil pet let deloma na Ponzi, deloma pa u ječi in u Tremišu. — Tržić. Blizu delavske kolonije bodo pričeli v kratkem graditi veliko moderno vojašnico.

DROBNE VESTI IZ NAŠE DEŽELE

Gerovo. — Na 200 lir denarne kazni in 8 mesecev zopora je bil obsojen Josip Nikolavčić, ker je zbiral in si prisvajal vojne ostanke. Kazen je pogojna.

Gorica. — Financna straža je naznanila sodiču već oseb rasti thtopadstca konj in drugega. Med njimi so sledeći: Valentičić Leonard, star 39 let, iz Idrije, Felc Anton, 24 let, iz Idrijskega, Bratina Leonard, 41 let iz Kamneča, Koz Josip, 34 let iz Idrije, Lukančić Julij, 24 let iz Medvedjega brda. Felc Josip, 70 let iz Idrijskega, Murovec Josip, 26 let iz Idrije, Špič Justin, iz Selc, Bremec Josip, 32 let iz Zalog, Voneča Gertrud, 49 let iz Zalog, Likar Alojz, 26 let, Jereb Ferd, 26 let iz Čekovnika, Mič Torkar Matej, 70 let iz Lešina, Kusterle Jakuz Ivan, 32 let z Lešini, Kusterle Jakuz kovega, Močnik Matej iz Kamolje, Bogataj Ivan iz Drežnice, Likar Anton z Vojvskega, Krašna Franc iz Vipave, Koral Viktor iz Nabrežine, te še okoli 30 drugih. Nekateri med njimi so bili obsojeni na zelo stroge kazni, tako Valentičić Leonard in Felc Anton vsak na eno leto in pol zopora ter na 32.000 lir denarne kazni, na eno leto nadzor svta, Bratina Leonard in Koz Josip vsak na eno leto zopora in na 32.000 lir kazni, Lukančić Julij na 14.000 lir, Murovec Josip in Bremec Josip na 7.200 lir, Dakskobler Franc, Močnik Matej, Milnar Josip, Rupnik Ivan in Seljak Andrej na 3.800 lir, Julij Lukančić na 4.800 lir.

Gorica. — Leonard Kacin, star 60 let in stanujući na Placuti, je bil obsojen na 200 lir pogojno, ker je prodajal kruh, ki je vseovael već vode kot je predpisano. Kazen se mu ne upiše v kazenski list.

Idrija. — V Idriji se je ustanovih fašistični univerzitetni krozek, ki bo nosil ime po Valentinu Habetu, domaćinu, ki je padeh u bojih v Africi.

Kobla glava. — V Vičojzja Meržeka je nastal velik požar, ki se je krmaj razlegnil na dve sosednji gospodarstveni poslopji. Ves trud domaćinov, da bi ga pogasili je bil zaman. Šele gasilcem se je posrećilo požar omejit. Zarok požara ni znani.

Miren. — Šeststo lir nagrade je dobil Josip Cotič, ker mu je žena rodila dvočлке.

Postojna. — Na nedeljo 26. t. m. se je ustanovila v Postojni sekcija vojnih dobrovoljcev. Ustanovili so se udeležili tovariši iz Jul. Krajine in 'Dalmatince.

Postojna. — Ko fašistični vaupnik krajevni odevok postojnskega dopolavara so bili imenovani za Veliki pokol Izak Fara, za Zago, Vincenc Tolmer, Hraščje Krma Franc, za Zalog pa Blizjak Vladimir.

Sredpolja. — Na velikem vojaškem pokopališču dokončujejo novo kriptov, u kateri bo shranjenih 60.000 vojakov, katerih imena so znana in 40.000 ostalih neznanih.

Šmilj pri Gorici. — Oblasti so pozvale domaćine, da izročve sve spominke, ki jih hranijo na vojno, silu in silično, kar bi lahko dokumentiralo herojsko gesto italijanskih borcevo, vloženu muzeju, ki se urejuje na Šmiljelu pri Gorici.

Števerjan. — V Števerjanu je neznanec ukradel Francu Rakušu 2.000 lir gotovine. Rakuš je tatvino opazil šele čez nekaj časa, ker je imel denar skrle pod blazinu v postelji.

Vipava in St. Vid nad Vipavo. — Gorški prefekt Orzi je izvršil inspekcijo v občinah Vipavi in v St. Vidu nad Vipavo. Pri tem se je zisti zanimal za fašističke organizacije in za njih delo. Pohaivali je vse odgovorne in jim dal novih nalog.

su Labinština i raška dolina sastavni dijelovi pazinskog kotara. Tu počinje da bje novi puls ekonomskog i socijalnog života i taj će život imati jači uticaj na naš svijet nego naše tradicije i nego njihovi dekreti.

Istrma je nova cesta, što ide u Barban, ili zapravo Ispod Barbana. Divna široka automobilska cesta, nagnuta pravo na zavojima poput željezničke pruge, mirise na novi asfalt. Još nije izgrađena pa odnaka krupan pljesak sa nje. Zve pljesaka, seljačka kola i biciklistu skoro neprirodna zbog jakih nagibih sve mi silski izgubiti od ravnotežu po nagibu dolje. To je potpuno nova cesta, koja ide od Barbana na Prodol i Mrčanu i predstavlja najkraću vezu Rijeka-Pula. Tako neki autobus sa Rijeke za Pulu idu starom cestom preko Divišća i Vodnjana, a drugi kraće ovom novom preko Prodola i Mrčane.

eto Barbana. Sa široke ceste ide u Bar manji krak, uži i strm. Na placi u Barbana ima jedan bar. Nisam zapamtio kako se zove: Bar Garibaldi ili Savola ili tako nešto. Prema tome 'baruc' je pijljar koji prodaje voće i povrće. Ali liki kupi lubenica, lijepe velike talijanske breškve, šljive i kruške. Radni je Barbana. Znači mijenjanja se potrebe i način potrošnje. Na putu pod barom je nekakav veliki autobus i do njega prikolica autobusa. Inače izvana nikakvih promjena nema u središtu ove nekad

najhrvatskije općine u Istri. Samo iznutra nastaju promjene što neće tamo tako uga izati više pop Kirac, koji je tu prikupio najviše od svoga materijala za povijest našega naroda u Istri, ni kanonik Pindulić, ni onaj nadobudni pjesnik Roverlje, čije pjesme su brao umukle u ratnom i poslijeratnom darmaru, neće izati iz stare općinske kuće iznad lože aglini tajnik Mirko Cubranić, Baččanin, ni iz stana učitelja Drnjevića, neće zavučati hrvatske melodije, i učeni seljak Ante Brčić iz Manjdvorci u sukobnom koruhu neće se dostojanstveno smražljivo uspeti po kamenitim stubama u općinsku zgradu. Sad se u Barbenu vidi bar Garibaldi, vide se prikolice autobusa što prevози radnike u rudnik, vide se lubenice. Tamo naokolo rasuta su hrvatska sela barbanске općine: Šajini, Vrboki, Rakaji, Belavici, Bratelići, Hrejšići, Manjdvorci, Poražan, Puntera. Kakve promjene nastaju u tim selima, u kojima nikad nije bilo Talijana, ni pošte, ni Sandara, ni financae? Koliko ima još ovdje onih starih, tvrdih, čovokovanih i neukih, ali dobrih i vjernih naših ljudi? Oj vi, arhivaloz i arhivalozski sinu, što ste prije dvadeset pet godina tako visokoga gledali na divlje Brance, koji sa zlatnom svizdom u uhu, — i sam načelnik velike brbanске općine stali Ivan Mirković, seljak iz Puntere je nosio takvu svizdu u uhu, — ili sa muškom špijuntom, u dugom kroketu, sa blištem drinku pod pazuhom dolaze

Za JESEN, KIŠU I Blato

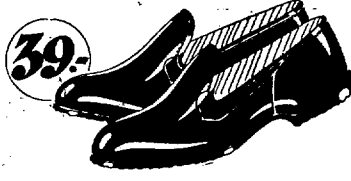
7025—44
Tople kućne papuče izradjene od vanenog filca sa kožnim djonom i filcanim međudjonom. Neopredne potrebne svakoj domaćici. Ženske Din 39.—, muške Din 43.—

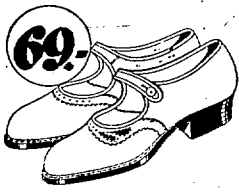
78855—658
Posljednja novost. Elegantna ženska kaljača. Gornji dio izradjen od lakog elastičnog materijala, te zbog toga neobično udobna pri hodu.

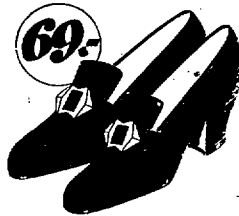
1977—64728
Za oficire, podoficire, žandarme, policajce i druge službenike, ne čete naći podjednake obuće od ove. Izradjene su od čvrstog boksa sa kožnim djonom.

98157—600
Elegantne i jake muške kaljače sa specijalnim pojačanim djonom. Čuvaju Vaše cipele od vlage a kuću od blata.

4644—44724
Najprikladnija djevojačka cipelica za štrpap od jake kože sa španjom i kožnim djonom.

2495—6424
Posljednja novost. Elegantna damska cipelica od crnog diptina, koja je potpuno zamjenjuje semis, sa poluviskom petom i kožnim djonom. Podnesna za svaku priliku.

3762—64700
Visoke dječje cipelice od jake, masne i nepromokive kože sa kožnim djonom. Vrlo podesne školskoj djeci za kišu i blato. Od 31—34 Din 69.—, od 35—38 Din 79.—

Našim mušterijama spremili smo veliki izbor obuće za svako vrijeme, za svaku priliku, a za takove cijene, koje odgovaraju svakom džepu. DODITE, UVJERITE SE!

Blato

u Pulu, gdje ste vi danas? Kao pljeva po vjetru razneseni ste po svijetu, a ovi brkati Brbanci još su tu. Ali i mnogo više: sva jačina naša narodna u Istri može danas da počiva samo na tim ljudima, što još nose bicliste od drinaka i suknene korete, kreću se po malim stazama osamljenih sela, kud automobil ne jure i ne ldu na plaćeni rad u rudnike. Samo ti ljudi mogu da ostanu izolirani i bar nekoliko nezavisni, po svojim usamljenim zaseocima. A zemlju — zemlju neće im dirati. Pokazalo se da ovime u gradu ni malo ne rastu zazubice za tom našom tvrdom brbanskom zemljom.

U sbaru barbanskom — zanimljivo je kako narod dosljedno zove gradite Barban, barbanski, a clo kraj Brbanština, brbanski. — u tom barbanskom baru izgleda isto tako siromašno i jedno kao i u toj krmi dok se drukčije zvala. Samo ima jedna novost, originalna barbanska. Toč se pivo na čaše, svježe, izvrsno pivo, ledeno, ali bez pience, jer se toč iz bureta na prostu vinskih komlicu (pipu) kao vino. Eto jedan istarski izum, izum kakvog ni Čest ne-

maju. Patent barbanskog bara! U baru su dva raunika, Triesteini, duhoviti, nezadovoljni, govore o tome, da li je moguće da je u Rusiji poginulo dvjesto hiljadu radnika kod gradjenja velikog kanala, kako su to neke novine javile. I slažu se u tome, da to nije moguće. Srču trčanski radnici pivo tu u barbanskom baru, a dva seljaka, baš su biclistama, mršavi, crveni, brkati, sjeđe za stolom, podalje i kao da nešto šapću, kao da kuju urotu. Uvijek su oni kovali tako urote i šaptali po uglovima, i znali su da su drugo nešto gospoda u šarom, i to im je ostalo. Kažu da su na Brbanštini opet na veliko oživjele krađe. Možda i ovi snuju nešto. Ali te krađe, koje po malo dobijaju od vlašćoga lika apaski, nisu najveće moralno zlo, koje može tu da se vidi.

Inače Barban je tih, potpuno tih, kao i uvijek. Alarmantni su i sami koraci po praznoj plači. Kroz barbanska vrata idemo dalje.

U svetoj Mariji od Zdravlja djeca me na čestu pozdravljaju.

— Bon giorno!
— Bog daj, — odgovararam.

— A, si čuja, ča je reka uni čovik? Je reka: Bog daj.
— A ki je uni čovik?
— Nikl brizan, ki nima nideri nikoga.

Tako su mala djeca kod Svete Marije utvrdila moj identitet.

Na seoskom groblju ima nešto svjetla. Saznajem da se utopio Paškvaln Belavčić iz Belavčić, — potomak onog župana Belavčića, što se navodno vladja pljanom kanoniku Stankoviću prikazao u kraljevskom plaštu, — ovaj Paškvaln Belavčić je bio radnik, po malo nastran i kicoč i pljanac, bio niz godina na radu u Francuskoj, sad je bio sa ženom na snjmu u Stinjanu, putem se sa ženom posvjadao, razbio joj kamenom glavu i misleći da ju je ubio, otišao i utopio se u pilčkoj i kaljavoj seoskoj lokvi. Mislim da je Paškvaln bio prvi seljak na Brbanštini, koji je prije rata nosio krovatu i tako mu njegovo samoubijstvo u pljanstvu izgleda opet kao jedna posljedica uticaja civilizacije na seljaka.

Na nebu se dižu oblaci, žurim na novu cestu, da sačekam autobus za Pulu.

Miho Krvavac

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

IZ DRUŠTVA »ISTRA« I ŽABENI ZERJAVICEVA ULICA BROJ 7.

Šeste »usmene» novine u omladinskoj sekciji

Omladinska sekcija priredjuje u subotu, 20. o. m. i u 8 sati navečer šeste »usmene» novine sa zanimljivim programom. »Uusmene» novine održavaju se društvenim prostorijama. Pozivljemo omladinu i ostalo članstvo, da prisustvuju usmenim novinama.

Isključeni iz Udruženja

Od Udruženja »Istra—Trst—Gorica« u Beogradu primamo: Rješenjem odborske sjednice od 24. septembra o. rod. — Vidović Vjekoslav, rođjen 28. IX. 1909. g. u Zadru, isključen je iz udruženja s razloga, što je zaposlen u paviljonu jedne strane države na beogradskom salmu nosio iu rući i trobojku do čine države.

Molimo hratska društva da to prime na znanje umjesto drugoz obavještenja.

VJENČANJA ČLANOVA »ISTRE« U SUŠAKU

U Senju dne 5 augusta 1937 vjenčao se je Poplatnik Milan, činovnik Jadranske Plovbebe u Sušaku sa gđjom Ankom Magaš iz Senja.

U Sušaku dne 12 septembra 1937 vjenčao se je Julijan Jerina, vlasnik autogaraže »Jadran« u Sušaku sa gđjom Linom Hero iz Sušaka.

U Zagrebu dne 19 septembra 1937 vjenčao se je Rudolf Stupar, činovnik Katastarske uprave u Sušaku sa gđjom Dragicom Kamenar iz Sušaka.

Našim članovima i zemljacima želimo mnogo sreće i zadovoljstva.

»Istra« Sušak

Poziv na glavnu godišnju skupštinu »Istre« u Splitu

Udruženje emigranta Jugoslavina iz Južne Kraljevine i Zadra »Istra« u Splitu pozivlje ovim putem svoje članove na svoju 11. godišnju glavnu godišnju skupštinu i to za dan 17. oktobra 1937. u 9 sati u restauraciji »Pauzama« na Lovrenu sa sljedećim dnevnim redom:

1. Hrije predsjednika;
2. Izveštaj tajništva i blagajne;
3. Izveštaj nadzornog odbora;
4. Razriješena stara uprava;
5. Biranje novog upravnog i nadzor. odbora;
6. Eventualija.

IZLET BEOGRADSKOG DRUŠTVA LADJOM U SMEDERAVU I OKOLICU

Za nedjelju 3. oktobra o. god. viši naše udruženje, za svoje članove i prijatelje, priprema za izlet u Smederavo i okolicu. Ladija polazi sa beogradskog пристаниšta u 7 sati jutro, u Smederavo se stiže u 9.30. Po dolasku u Smederavo grupa izletnika opredjeljuje, da osim Smederava razgleda i blizu okolina. Iz Smederava se polazi u 10.30 dok se u Beograd stiže 21.30 — Izletnička karta za Smederavo i natrag stoji Din. 19.50. Udruženje međutim nosi kartu za na izlet, što se radi o većem broju izletnika) dobije popust. Vodića puta pobrinut će se na pristaništu za karte, stoga u nedjelju u 6.30 da buduć svi već na pristaništu.

Udruženje »Istra—Trst—Gorica«, Beograd

NAŠI POKOJNIKI

† JOSIP TUHTAN

20. ovog mjeseca umro je u Zagrebu nakon teške bolesti Josip Tuhtan 63 godine star, finansijski nadpredsjednik u miru, rodom iz Pazinštine. Počivao u miru, a rodni ni naše saučeske.

— V Ljubljani je 25. t. m. umrla naša rojakinja Josipina Vonceina, doma iz Idrije. Naj počiva u miru, žalujoćim naše sozajelci! — (Agis)

Mjesto vijenca

na odar blagopokojne Nade Mihovilović darovao je konzorcij lista »Istra« 200 dinara Socijalnom otkjeku društva »Istra« u Zagrebu.

IZ UPRAVE:

Gospođica Mary Vidošić, naša porjerenica za Ameriku, dostavila nam je 4 dolara i to: 2 dolara kao »godišnjicu preplatu za G. Joseph i Vidošić, Esy — Georgia School of Technology, Atlanta, Georgia — i 2 dolara kao »godišnjicu preplatu za G. Francis Brihufelj, o o Royal Consulate General of Yugoslavia, 745-5th Avenue — New-York, N. Y.

Naplatjete se zahvaljivamo.

Vsem naročnikom lista »Istra« u Celju in okolici

Javljamo vsem naročnikom našega lista, da je g. Drago Bradac, Celje, Mariborska c. i prevezl poverljivost našega lista za Celje in okolice.

Prosimo da se u vseh zadevah našega lista obračate na gospoda Draga Bradaca.

RADI POMANJKANJA PROSTORA

i radi drugih razloga, morali sme iz ovog broja »Istra« izostaviti više članaka i vijesti, pa molimo dopisnike i saradnike da to uzvaje i da nas i nadalje pomažu svojom suradnjom.

»Istra« izlazi svakog tjedna u petak. — Broj čekovnog računa 36.789. — Pretplata: za cijelu godinu 48.— din., za pola godine 24.— din., za tromesečje 12.— din. — Za uređivača odgovara Ivan Štark, Zvonimira rova ulica 48, III. kat. — Tisak: Štenceljina Jugoslovenske štamparice d. d. Zagreb, Masarykova ulica broj 28a. — Za listu odgovara Rudolf Poljanec, Zagreb, Ilca broj 121.